

Den Danske Lyspris 2017

Idé og layout: Dansk Center for Lys
Oplag: 200 eksemplarer

Yderligere eksemplarer:

Dansk Center for Lys
Engholmvej 19
3660 Stenløse
Tlf.: 47 17 18 00
information@centerforlys.dk
www.centerforlys.dk

Foto forside: Fra venstre mod højre:
Vadehavscentret i Vester Vedsted. Foto: Adam Mørk.
Nordisk VTC i Gladsaxe. Foto: Sweco DK- © Novo Nordisk.
Salling Lights. Foto: Martin Professional.
Stitunnel ved Farum Bytorv. Foto: ÅF Lighting/Christian Ankerstjerne.
Københavns fornyelsesprojekt. Foto: © Citelum.

Vinder af Den Danske Lyspris 2017: Vadehavscentret i Vester Vedsted

Vadehavscentret er tegnet af Dorte Mandrup Arkitekter. Nederst ses, hvordan film, rum, genstande og belysning smelter sammen til en smuk totaloplevelse. Foto: Adam Mørk.

Lyset er følsomt, fortællende og fantastisk smukt

Juryens motivering:

Lyset formidler vadehavets lys og naturoplevelser særligt med fugle så overbevisende godt, at man har lyst til at komme igen.

Belysningen er følsom, poetisk og stemningsskabende uden at tage magten fra selve udstillingen. Lyset anvendes til at rette opmærksomheden mod vigtige genstande og til at forstærke oplevelserne i udstillingen. I nogle rum flyder film, rum, genstande og belysning sammen til en smuk totaloplevelse. Huset rummer et excellent samspil mellem dagslys og kunstlys.

Kunstlyset tager udgangspunkt i daglysets farver, og særligt farverne i horisonten før og efter solnedgang med sarte nuancer af blandt andet rosa og blå. Brugen af pastelfarveskalaen er innovativ, da vi normalt forbinder den med dagslys frem for kunstlys. Spottene er monteret på skinnerne "som fugle, der sidder på en gren" - en reference til udstillingens gennemgående tema. Selv med det store behov for rettet lys er lyskomforten utrolig høj i dette projekt. De mange lyse flader diffuserer lyset og bløder spotbelysningen op. Spots og skinner er elegant udført med reflekterende materialer og skjulte forbindelser set nedefra. Det betyder, at øjet ikke generes af grim teknik, når det søger opad. Dog betyder valget af spots på nedhængte skinner i alle rum, at arkitektens fulde potentiale ikke udnyttes i højden.

Nogle steder skaber belysningen spændende kontraster, mens den andre steder skaber ro og opfordrer til fordybelse. Alle spots er afslutningsvis rettet ind af den dedikerede lysdesigner selv, så de rammer præcist i forhold til at belyse de udstillede genstande og tekster. Denne omhu for detaljen i udførelsen betyder, at der er skabt en fortryllende, scenografisk lyssætning af meget høj kvalitet. Der er flere nedslag, hvor bearbejdningen nærmer sig kunst: Rummet med illuderede kikkerter, gipsfugle der transformeres ved hjælp af lys og skygger og ikke mindst udstillingen "Den digitale ornitologi", hvor 562 ophængte LCD-skærme sammen med lyset skaber effekten af en fugleflok, der vender i luften.

FAKTA

Bygherre: Esbjerg Kommune

Udstillingsarkitekt: Johan Carlsson, JAC studios

Lysdesigner: Nikolaj Birkelund, Fortheloveoflight

Grafisk design: All the Way to Paris

Interaktionsdesign: No parking Productions og Jason Bruges Studio

Bygningsarkitekt: Dorte Mandrup's Tegnestue

El-installatør: Eltek-vest

Belysningsleverandører: Mike Stoane Lighting, Xicato, iGuzzini, Erco, Buschfeld, Artistic License, Ljusdesign, Reggiani, Soraa og Spektraled

Nøje udvalgte dichroiske filtre farver lyset subtilt. Foto: James Medcraft.

Træfuglene er omdrejningspunktet i udstillingen. Foto: James Medcraft.

Mediefacaden i Aarhus består af mere end 46.000 LED'er fordelt i linjer på den godt 1000 m² store facade. Foto: Martin Professional.

Nomineret: Salling Lights i Aarhus og Aalborg

Smukke mediefacader i Aarhus og Aalborg

Juryens motivering:

Mediefacaderne på Sallings stormagasiner i Aarhus og Aalborg lyser under mottoet 'less is more'. De mange fine lysscenerier har en god balance mellem ro og variation, og de skaber oplevelser uden at være påtrængende. Mediefacaderne er opbygget af lodrette linjer, der er placeret under hensyntagen til facadernes arkitektoniske grid. Belysningen opleves derfor meget velintegreret i facaden.

Der er arbejdet med en diskret belysning, hvor kun dele af facaden belyses, samtidig med at der skabes sammenhæng mellem de enkelte sektioner, så facaden alligevel opleves som en oplyst helhed. På trods af den begrænsede "pixel"-tæthed er der skabt et lærred, som Salling kan udnytte til en fin og stemningsfuld dialog med henholdsvis Aarhus og Aalborg.

Juryen ønsker især at rose projektet for, at der ikke hele tiden gøres brug af hele lærredet. Scenarierne er nøje tilrettelagt og styret, så de varierer i intensitet og farver i løbet af dagen og året. Ved særlige lejligheder sikrer softwaren og styresystemet, at borgerne kan inviteres til selv at tegne på facaden via en smartphone. Projektet arbejder med flere typer af brugere: de forbigående, bygherren og ved særlige lejligheder de kreative borgere.

Der er tale om en fin og æstetisk nytænkning af mediefacaden, hvor der er taget hensyn til såvel naboerne som bygningens arkitektur.

FAKTA

Klient: Salling

Mediefacadedesign og programmering: Kollision

Belysningsleverandør: Martin Professional

Installatør: Strøm Hansen AS

Mediefacaderne er opbygget af lineære LED-armaturer. Foto: Martin Professional.

Herover: Salling i Aarhus. Herunder: Salling i Aalborg. Foto: Kollision.

Det multifunktionelle forbindelsesrum Core med café, kantineområde, dueslag, uformelle mødesteder og loungeområde. Foto: Lighting, Sweco DK. Copyright: Novo Nordisk.

**Nomineret:
Novo Nordisk VTC i Gladsaxe**

Et præcist og velgennemført lysdesign

Juryens motivering:

I Novo Nordisks kontorhus "VTC" i Gladsaxe er der skabt særligt gode lysforhold udendørs og indendørs i foyeren samt i et stort, indvendigt multirum med tilgrænsende mødelokaler. Udendørsbelysningen skaber wayfinding, tryghed og stemningsfulde uderum samt god visuel forbindelse mellem rummene inde og ude. Den udvendige ankomsttrappe og nedgangen til cykelkælderen har en meget fin belysning, som med et lige netop tilstrækkeligt lysniveau gør det let at finde vej. Indendørsbelysningen tager udgangspunkt i dagslyset og skaber en variation og stemning, som understøtter arkitekturen og indretningen. Almenbelysningen og særbelysningen er udviklet i en stærk synergi, som både er til gavn for energiregnskabet og bygningens brugere. Lysdesignet er komponeret, så der både er lys på vandrette og lodrette flader. Det giver gode rumoplevelser og et inspirerende arbejdsmiljø også i kontorerne. I det multifunktionelle forbindelsesrum Core er der skabt et stort, let, lyst og sammenhængende rum, med mindre, koncentrerede lysrum ved de uformelle mødesteder. Det specialdesignede mega-armatur i Core er flot og lykkes fint med at skabe lys i den del af Core, der ellers kunne virke mørk. Løsningerne er generelt af meget høj kvalitet både, hvad angår armaturerne og det udsendte lys. Det meget gennemførte koncept med en differentiering af lyset på lodrette og vandrette flader er behageligt og vil kunne danne forbillede for fremtidige belysningsløsninger i kontorer. Desuden er det til fulde lykkedes at håndtere udfordringen med at designe belysningen som et tillæg til en totalentreprise.

FAKTA

Bygherre: Nordea Ejendomme A/S

Lejer: Novo Nordisk A/S

Bygherrerådgiver: Emcon A/S

Totalentreprenør: Akticon Erhvervsbyggeri A/S

Rådgivende ingeniører: Cowi og Erik Pedersen

Arkitekter: Vilhelm Lauritzen Arkitekter

Landskabsarkitekt: 1:1 Landskab

Indretningsarkitekt: Tegnestuen Vibeke Brink ApS

Lysdesign: Lighting, Sweco Danmark A/S

El-ingeniør og -installatør: Elektras El-installationer A/S

Programmering af lysscenerier: KNXsolutions ApS

Belysningsleverandører:

Udendørsbelysning: iGuzzini, Derksen Lichttechnik GmbH, The Light Lab.

Indendørsbelysning: Erco, Riegens, iGuzzini, Stretch Ceiling Denmark/ Barrisol, Zumtobel, Zumtobel/Starbrick, Anker & co/Wever & Ducre, Annell Ljus/Dark, Embacco Lighting, Luceplan, Kapitel2/ZERO, Arteminde/Tolmeo, Buster + Punch, Lampe Gras, Octo design, Foscarini

Hovedindgang. Foto: Lighting, Sweco DK. Copyright: Novo Nordisk.

Indgang fra gæsteparkeringen. Foto: Lighting, Sweco DK. Copyright: Novo Nordisk.

Øverst: Jernbane Allé med det nye ikoniske trafikvejsarmatur Thor fra Thorn. Nederst: Lyngvigvej - en lokalvej belyst med Lunia armaturer fra Swarco. Foto: © Citelum.

Nomineret: Københavns fornyelsesprojekt

Markant bedre lys og en halvering af energiforbruget

Juryens motivering:

Københavns Kommune har udskiftet ca. 19.000 gade- og vej-belysningsarmaturer til LED. Projektet fremhæves for den meget grundige belysningsplan, som har styret opgavens løsning. Med fornyelsesprojektet er det lykkedes at opnå en flot energibesparelse på næsten 56 %, samtidig med at belysningen mange steder er blevet markant bedre.

Der er tænkt meget i funktion, sikkerhed, tryghed og rationel drift. På de fleste veje er der valgt armaturer, der primært oplyser kørebane, cykelstier og fortove. Af hensyn til lysforurening oplyses vejenes omgivelser som udgangspunkt ikke. I særlige byrum er der dog valgt særlige løsninger, blandt andet de mange historiske gaslamper. Disse står f.eks. i Nyhavn. Ombygningen til LED skaber både et funktionelt lys og en atmosfære, der passer fint ind i de historiske byrum. Der er fra projektets start tænkt mange fremsynede tanker, og der er derfor en særligt fin udnyttelse af de nye LED- og styringsteknologier.

Københavns Kommune er i front i forhold til Smart City løsninger, idet der er implementeret et nyt kommunikationsnetværk i alle LED-armaturerne i fornyelsesprojektet. Netværkløsningen gør det muligt at regulere lyset præcist, og derved skabe bedre trafiksikkerhed, tryghed og energibesparelser.

Projektet viser gode eksempler på funktionel belysning, og der er indført specielle belysningsklasser med øget regelmæssighed. Der forekommer dog blænding på især villaveje med LED-armaturer opsat på fem meter master, ligesom det meget rettede lys nogle steder medfører, at omgivelserne kan være svære at aflæse i mørket.

FAKTA

Bygherre: Københavns Kommune

Udførende: Citelum

Belysningsleverandører:

Atelja, EWO, Fagerhult, Focus Lighting, iGuzzini, Litek, Philips, Swarco og Thorn Lighting m.fl.

Nyhavn med de ombyggede gaslamper. Foto: Københavns Kommune, Troels Heien.

Søjlerne skygger om dagen bliver til lys om aftenen. Foto: ÅF Lighting/Christian Ankerstjerne.

**Nomineret:
Stitunnel ved Farum Bytorv**

Tryk, enkel og flot lyssætning

Juryens motivering:

Projektet ophøjer med sin flotte og robuste belysning en lidt kedelig gang- og cykeltunnel ved Farum Bytorv til et tiltrækkende rum i byen. Projektet er et godt og forbilledligt eksempel på, hvordan kommuner forholdsvis få midler kan skabe tryk, identitet og oplevelser i stitunneller.

Lysstriberne og det blå lys på de skrånede betonplader er meget effektfuldt og skaber en tryk oplevelse i de mørke timer.

Løsningen fremhæver stedets arkitektoniske kvaliteter: skråningerne og søjlerne – og det er nytænkende og overraskende, at søjlernes dagslysskygger bliver til lys om aftenen. Den funktionelle belysning i gangarealet har en god regelmæssighed og lav blænding. Projektet fremhæves for sit rumlige greb, der forvandler et "ikkested", til en tryk og oplevelsesrig forbindelse. De skarpt aftegnede lyslinjer skaber et spændende og indbydende tredimensionelt rum. Tunnellen udvides visuelt, og trykghedsfølelsen øges ved, at de tidligere mørklagte skråninger belyses. Løsningen er enkel, flot og overbevisende. Projektet havde formentlig stået renere og stærkere uden de interaktive markeringslys, hvis interaktive grønne og orange farver ikke harmonerer med den øvrige belysning.

Førbillede. Foto: ÅF Lighting/Christian Ankerstjerne.

FAKTA

Opgavestiller: Furesø Kommune

Sted: Stitunnel under Paltholmvej ved Farum Bytorv

Lysdesign: ÅF Lighting

Installatør: El-installatør Anders Klavsén ApS

Belysningsleverandører: Triolight, iGuzzini, Rosco (farvefiltre).

Fakta om prisen

Formål

Hensigten med Den Danske Lyspris er at sætte fokus på lys og mennesker. Dette sker ved at fremhæve spændende, veludførte lysprojekter i Danmark. Prisen skal samtidig medvirke til at profilere lysbranchen og Dansk Center for Lys.

Om prisen

Den Danske Lyspris er en hæderspris, som belønnes med et diplom og en plakette. Anlæggets ejer modtager prisen, og æren deles med de fagfolk, som har haft hovedansvar for udformningen af lysløsningen.

Prisen uddeles en gang årligt af Dansk Center for Lys, og udvælgelsen foretages af en bredt sammensat jury.

Det vindende projekt indstilles også til Den Nordiske Lyspris, som uddeles hvert andet år.

Projekter, som kan komme i betragtning til prisen

- Lysprojekter og løsninger, hvor lys er et bærende element. Projektet kan indeholde kunstlys eller en kombination af kunst- og dagslys, indendørs eller udendørs
- Projekter, hvor lysløsningen har menneskers liv og behov i centrum
- Gode og veludførte anlæg og løsninger. Projektets størrelse har ingen betydning
- Projekter med et opsigtsvækkende, gennemtænkt eller nyskabende hovedgreb inden for lys

Projekter, som ikke kan komme i betragtning til prisen

- Rene lysarmaturløsninger eller vinduer
- Midlertidige lysløsninger som f.eks. festivallys, teaterlys og events
- Ren lyskunst
- Reklameinstallationer såsom skilte
- Anlæg på Færøerne eller Grønland

Bedømmelseskriterier

I bedømmelsen indgår bl.a. anlæggets tekniske kvalitet, funktionalitet, visuelle og æstetiske aspekter, energiforbrug og driftsøkonomi.

Der lægges stor vægt på løsningens relation til mennesker, idet dette hovedgreb skal være nøje detaljeret i forhold til:

Blændingsbegrænsning, brugssituationer, variation og dynamik, fokusering, stemninger, oplevelser, brugergrupper, lysfordeling, lysets eventuelle biologiske virkning på brugerne eller lysløsningens kommunikative effekt.

Løsningen skal være udformet under hensyntagen til de energi- og driftskrav, man bør stille til et moderne belysningsanlæg.

Anlægget skal være taget i brug inden for de seneste to år.

Tidligere vindere

Det Kongelige Teaters nye skuespilhus (2008)

Nye perroner på København H (2009)

Nordvestparken i København (2010)

Aalborg Havnefront (2011)

Lynetten i København (2012)

Gl. Hellerup Gymnasium (2013)

Novo Nordisk: Nyt domicil i Bagsværd (2014)

VILLUM Window Collection, Søborg (2015)

Nørreport Station i København (pladsen) (2016)

Jury 2017

Akademisk Arkitektforening: Astrid Mody, arkitekt m.a.a., ph.d.

Bygherreforeningen: Claus Roikjer, arkitekt m.a.a.

Dansk Center for Lys: Anne Bay, direktør, civ.ing. (juryformand)

Dansk Energi: Dorte Lindholm, cand.merc, konsulent

Danske Landskabsarkitekter: Rune Bugge Jensen, landskabsarkitekt mdl

Lysdesignuddannelserne: Michael Mullins, arkitekt m.a.a., Lektor, ph.d.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører: Steen Tibert Bisgaard, civ.ing.

Tekniq: Søren Nørregaard-Vinther, projektleder, elinstallatør

Sekretær for juryen, Dorte Gram, arkitekt m.a.a., Dansk Center for Lys

Sponsorer

**louis
poulsen**

seas-nve

THORN

ZUMTOBEL

Dansk Center for Lys
www.centerforlys.dk